

Effektrapport 2022

**Star for Lifes inamlingsstiftelse
org nummer 802425-7134**

(ekonomisk rapportering avser senaste bokslutet d.v.s. 2022)

1. Bakgrund, verksamhetsområden, avgränsningar, geografisk täckning

Star for Life är inne på sitt 18e verksamhetsår efter det att entreprenörsparet Christin och Dan Olofsson startade verksamhet i Sydafrika 2005. De kunde då med egna ögon bevittna effekterna av aidsepidemin på både barn och särskilt deras föräldrar. Makarna Olofsson valde att inleda ett projekt på en lokal skola. De samlade pedagoger, musiker och skolledare från Sydafrika och Sverige för att skapa ett koncept som skulle stärka ungdomars motivation och självkänsla. Det var starten på det som skulle bli Insamlingsstiftelsen Star for Life.

Star for Life är en insamlingsstiftelse med säte i Sverige med ändamålet att samla in pengar till behövande barn i Afrika. En avgränsning är att det inte går att använda 100 % av insamlade medel till ändamålet eftersom det finns insamlingskostnader i Sverige. Vi kan inte heller redovisa medel skänkta direkt till Star for Life i mottagarländerna eftersom dessa organisationer är självständiga juridiska enheter och således redovisar det i sin bokföring. För att fullgöra ändamålet ges pengar till Star for Life i Sydafrika, Namibia och Tanzania. Dessa organisationer har tillstånd att verka inom varje lands utbildningsväsende. Ett skriftligt avtal mellan de olika ländernas Star for Life-organisationer reglerar hur skänka medel används. Den svenska stiftelsen har också styrelserepresentation i varje land. Företrädare för stiftelsen besöker regelbundet verksamheten i Afrika.

Vi rapporterar hur Insamlingsstiftelsens pengar används i mottagarländerna eftersom det är själva ändamålet för insamlingsverksamheten i Sverige. Idag bedriver vi verksamhet i 110 primary- och high schools i Sydafrika, Namibia och Tanzania. Vi har också två mobila hälsokliniker i Sydafrika och Namibia. Cirka 500 000 elever har gått igenom vårt program.

2. Förändringsteori

I insamlingsstiftelsens stadgar framgår ändamålet för stiftelsen: Vi ska *"befrämja medvetenhet om farorna med hiv/aids och fördelarna med en sund livsstil bland elever i företrädesvis åldrarna 13-20 år på skolor i Sydafrika och andra afrikanska länder genom främst bidrag till uppfostrings- och utbildningsverksamhet och utbildning av lärare och ledare"*. För att uppnå ändamålet finns det ett 80-tal anställda i Sydafrika, Namibia och Tanzania samt ett tio-tal personer anställda i Sverige. Huvuddelen av vår personal är välutbildade s.k. coacher, som arbetar direkt ute i skolorna med att motivera och stödja eleverna. Arbetet kan gälla prestationer i skolan, hälsorelaterade frågor eller att ge eleverna stöd i olika problematiska situationer.

Vår vision och vårt uppdrag framkommer i våra vision- och missionstatement:

Star for Life Vision

A world where young people go for their dreams as responsible members of society.

Star for Life Mission

To empower young people by providing tools for a better and meaningful future.

Coachernas arbete ute på skolorna består av tre huvuduppgifter: de håller i större workshops, de har också vanliga lektioner samt slutligen, de har individuella samtal med behövande elever.

De två mobila hälsoklinikerna verkar på ett urval av våra skolor och genomför hälsoundersökningar och informerar om hälsorelaterade frågor.

Star for Lifes arbete har under dessa år förändrats något i sitt fokus eftersom antiretroviral behandling visat sig framgångsrik. Den tar inte bort viruset helt på smittade personer men reducerar mängden virus till mycket låga nivåer vilket gör att dödligheten minskar. Det innebär att den akuta situation vi kunde se med hög dödlighet bland särskilt barnens föräldrar, inte föreligger på samma sätt. Star for Life fokus har därför delvis förändrats från att vara ett uttalat aids-projekt till att vara en organisation som arbetar med motivationsarbete och hälsobefrämjande information bland ungdomar. När det gäller hiv-problematiken bör det dock sägas att de läkemedel som tagits fram inte tar bort viruset helt d.v.s. botar patienterna. Därför är hiv-information fortfarande en viktig del av vårt program.

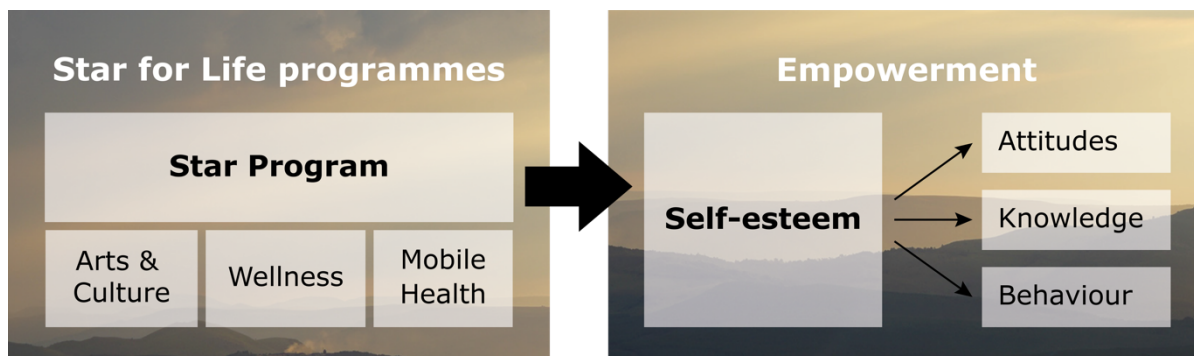
Vår metodik och våra pedagogiska insatser har sitt ursprung i vad som kallas Socialt och emotionellt lärande (SEL). Det är ett samlingsnamn för insatser där man lär ut sociala och emotionella färdigheter, förutom traditionella ämnesteoretiska kunskaper. De tankar som ligger till grund för SEL är kognitiva utvecklingsteorier, social inlärningsteori och kognitiva beteendetekniker. En effekt av detta lärande kan vara att eleven utvecklar vad man kallar ett självledarskap. Med hjälp av ett starkare självledarskap är det lättare för elever att anamma attityder och beteenden som skyddar mot hiv och befrämjar holistisk hälsa.

Metodiken, eller vår förändringsteori, bygger på en *"theory of change"* som har två grundläggande antaganden:

- En starkt självkänsla är en nödvändig förutsättning för att skapa förändring.

- Enbart information räcker inte för att skapa förändring. Man måste också ge inspiration. Vi vill nå bägge hjärnhalvorna eller "hjärnan och hjärtat".

Star for Lifes förändringsteori kan beskrivas på följande sätt:

Denna modell över vår förändringsteori visar de program eller insatser Star for Life utför, till vänster. Genom vårt arbete eller metod skapas en starkt självkänsla. Ungdomarna får då en bättre förmåga att hantera de utmaningar de möter – en ändring av sitt beteende. Det kan vara bättre skolbetyg eller ett säkrare hälsobeteende.

Musik är en viktig del av vår metodik. Det hade inte räckt att bara informera om varför skolan är viktig eller vilka hälsofador som finns - man måste också inspirera eleven att tro på detta för att åstadkomma en förändring. Att inspirera är således en viktig komponent i vår förändringsteori. Därför används musik som ett pedagogiskt redskap. Musiker knutna till Star for Life har skapat specialskrivna musik för programmet som används inom de olika workshops som genomförs. Större konserter brukar också arrangeras i Sverige med svenska skolelever, afrikanska sångare och svenska artister. Syftet är att informera om Star for Life.

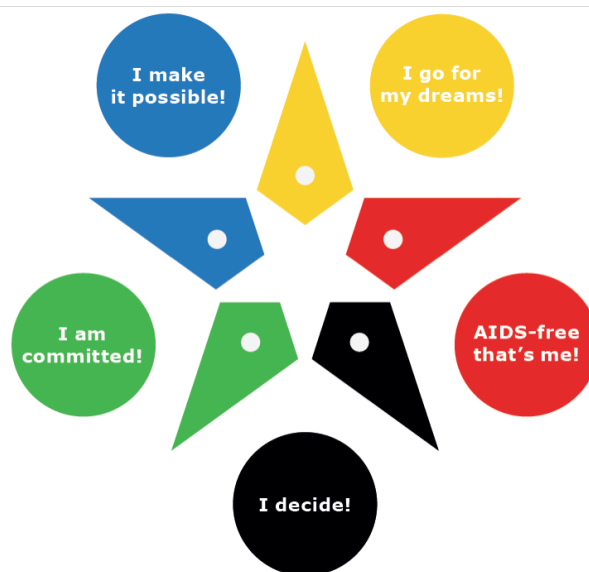
En annan viktig tanke i vårt arbete är att bygga på ungdomars drömmar. Genom vår s.k. dröm-bok som delas ut till eleverna, uppmuntras dessa att formulera sina drömmar om framtiden. De uppmannas formulera vilka möjliga förutsättningar de har för att nå sina drömmar, samt också vilka utmaningar som kan finnas för att förverkliga drömmen.

Den s.k. Star for Life-stjärnan med dess färgade uddar är viktig i vårt arbete. Stjärnan syftar till att påminna och lära eleverna våra kärnvärden.

De fem färgade fälten sammanfattar Star for Lifes viktigaste budskap:

- Jag satsar på mina drömmar
- Jag är aids-fri
- Jag bestämmer
- Jag ger inte upp
- Det beror på mig

Den mindre vita stjärnan som formas i mitten är kanske viktigast - lyssna på ditt samvete.

3. Resurser

Star for Lifes totala verksamhetskostnader 2022 uppgick enligt bokslut till 30 225 000 kronor. (2021 26 489 000 kronor). Intäkterna uppgick till 30 232 000 kronor (2021 26 527 000 kronor). Vi redovisar inte i denna rapport det stöd som ges till Star for Life direkt till de afrikanska organisationerna eftersom de är självständiga juridiska enheter, men detta stöd kommenteras nedan. Som framgår av siffrorna ser vi en tydlig ökning vilket också har inneburit att vi idag har fler partners som ger oss stöd. Här kan särskilt nämnas att vi lyckats få många partners till våra s.k. Girl Clubs, som varit en del av ett projekt som Postkodlotteriet gett stöd till inledningsvis. Man kan möjligen också se det ökade stödet som en konsekvens av att pandemin upphört. Totalt gick 89 % av insamlade medel till ändamålet 2022. Kravet från Svensk Insamlingskontroll avseende s.k. 90-kontosinnehavare är 75 %.

Det bör också nämnas att vi erhåller direkt stöd till vårt arbete i Afrika från globala givarorganisationer. Men eftersom Star for Life-organisationerna i dessa länder är separata juridiska enheter ingår sådana medel inte i redovisningar som denna gjorda av vår Insamlingsstiftelse. Men organisationer som gett oss stöd i Afrika under senare år är exempelvis USAID, UNESCO och UNICEF. Under 2022 erhöll vi 14 miljoner namibiska dollar (motsvarar i augusti 2023 8 260 000 skr) från USAID samt även bidrag från UNESCO.

Det är givetvis av stor vikt för oss och ett stort erkännande. Det kan nämnas att personal från USAID genomför en större genomlysning av vår organisation innan ett sådant stöd betalas ut.

4. Prestationer

Star for Life bedrev under 2022 verksamhet i cirka 110 skolor i Sydafrika, Namibia och Tanzania. Vi bygger inte några skolor, utan vår personal arbetar inom det befintliga skolväsendet. Det gör att verksamheten är mycket kostnadseffektiv. En elev kostar cirka 200 kr/år.

Star for Life samarbetar med Department of Education och Department of Health i respektive område. Genom nära samarbete kan vi optimera våra resurser och arbeta på de skolor som har störst behov i området och där vår insats kan göra störst skillnad.

Vi driver två mobila hälsokliniker som arbetar vid utvalda skolor med hälsoundersökningar, hälsoutbildning och viss testning. Löpande uppföljning görs av insatserna. Som exempel kan nämnas att under första kvartalet 2022 genomfördes hälsoutbildning vid 35 tillfällen för totalt 147 klasser. Närmare 1 000 elever genomgick hälsoundersökningar, där ett antal slussades vidare till den lokala sjukvården för vidare behandling.

5. Utfall och effekter

Vårt arbete med att mäta prestationer och effekter är under ständig utveckling och därmed viss förändring. Vi utvärderar vårt program regelbundet för att bekräfta att arbetet har de avsedda effekterna på elevernas attityder, deras förmåga till självledarskap och olika former av hälsofrämjande beteenden. Tre större utvärderingar har gjorts 2010, 2012 och 2015. Två av dessa har gjorts av eller granskats av externa experter. I en sådan utvärdering görs omfattande enkätundersökningar med slumpmässigt utvalda elever. Som jämförelse görs undersökningar i kontrollskolor, dvs skolor i områden där vi inte arbetar.

År 2022 var ett bra år för vårt arbete med att rapportera våra aktiviteter (monitoring) och mäta dess effekter (evaluation). I april månad inledde vi en djupgående analys av vår övergripande strategi vilket ledde till en rad förbättringar som introducerades stegvis under resten av året.

Coacherna kan nu rapportera hur de levererar programmet i skolorna med större precision. Vi vet vilka klasser som har fått del av programmets olika komponenter. I vissa skolor och klasser identifierar vi numera även vilka elever som var närvarande vid de olika tillfällena. Huvudprincipen avseende monitoringarbetet är att mäta antal genomförda workshops, närvaro på dessa, antal genomförda s.k. classroom session och slutligen antal individuella konsultationer.

Det finns ett antal försvårande omständigheter som kan göra att vi ibland inte levererar det antal programaktiviteter som skall göras enligt plan. Det kan vara en pandemi, översvämningar, sjukdom hos personalen etc.. Det var med

mycket stor glädje vi kunde notera att antal utförda programaktiviteter steg tydligt under 2022. Vi ser det som ett resultat av att vi förbättrat hela rapportstrukturen.

Vi började introducera ett nytt IT-program (KoBo Toolbox) som både underlättar coachernas rapportering, samt analysen av all data som coacherna rapporterar. Programmets olika managers kan nu lätt identifiera eventuella problem med leveransen och sätta in extra resurser. Det nya systemet kommer att introduceras till alla program under 2023.

Vi utvecklade även vår strategi att utvärdera programmets effekter. Vi skapade enkätinstrument för att göra en baseline-mätning bland de elever som startade högstadiet varje år, en mätning som vi sedan följer upp flera gånger under åren framöver. Givet den ökade precisionen i vår rapportering av aktiviteter så vet vi nu att vi endast mäter effekter bland de elever som verkligen fått en tillräcklig dos av programmet. Den första analysen av denna tidsseriedata kommer att presenteras i april 2024.

Vi har nu också introducerat en mer kvalitativ forskning för att identifiera effekter av programmet. Genom intervjuer med enskilda elever och grupper av elever kommer vi att kunna beskriva hur programmet har stärkt elevers förmåga att fatta små och stora beslut som hjälper dem i deras strävan att nå de mål - de drömmar - som de har identifierat för sig själva. Vi kommer att presentera en första analys av detta hösten 2023.

Jessica Grundström Ahldin Generalsekreterare